

Gorunul lui Horea de la Țebea, un monument al ignoranței.

dexonline: **Ignoranță**, *substantiv feminin* = Lipsă de cunoștințe (elementare), de învățătură.

Gorunul lui Horea de la Țebea, (de fapt un stejar pedunculat, conform Wikipedia) este poate cel mai clar exemplu de arbore ucis dintr-o combinație de ignoranță și dragoste excesivă.

Cronologie,

conform Wikipedia (https://ro.wikipedia.org/wiki/Gorunul_lui_Horea):

1784

"Sub acest copac, Horea i-a chemat la luptă pe moșii adunați, îndemnându-i la răscoală."

- ✓ Probabil era deja un arbore impresionant, matur, cu o vârstă de minim 150 de ani.

1891-1892

Construirea Bisericii cu Tricolor - *"lângă gorun au fost depozitate cărămizile necesare construcției, ceea ce a creat un sol local arid"*.

- ✓ Arborele avea peste 200 de ani, și prezenta deja semne specifice vârstei. În imaginea de mai jos, cu arborele la **1848** (deci cu aproape 50 ani mai devreme) se observă deja crengile uscate din partea superioară a coroanei, semn că fenomenul de reducere naturală era deja prezent, arborele aflându-se fiziologic în etapa de senescentă.
- ✓ Mai mult ca sigur construcția bisericii a implicat și tăierea unor rădăcini.
- ✓ Pentru un arbore trecut de vârsta maturității, aflat în mod natural în declin fiziologic, compactarea solului și tăierea unor rădăcini pot fi fatale.

**Gorunul lui Horea
și vechea biserică
din Țebea
la 1848**

1924

Trunchiul este legat cu cercuri de oțel "pentru a fi protejat de distrugerea prin uscare și putrefacție". De asemenea trunchiul a fost retezat la înălțimea de 9m "pentru a permite dezvoltarea coroanei", de unde s-a dezvoltat o creangă laterală.

- ✓ Compactarea solului și (foarte probabil) tăierea unor rădăcini au avut efectul nedorit dar previzibil: degradarea arborelui s-a accentuat exponențial.
- ✓ Degradarea trunchiului era probabil foarte accentuată în 1924, dacă s-a considerat necesară încorsetarea cu cercuri de oțel.
- ✓ Coroana avea probabil un procent semnificativ de crengi majore uscate, ceea ce a determinat tăierea drastică la 9m pentru "regenerare" sau "revigorare". Din păcate arborii la vârste înaintate sunt extrem de fragili și vulnerabili la orice schimbare bruscă. Această tăiere a distrus un echilibru intern care era deja foarte precar.

Gorunul lui Horea înainte de 1924

Gorunul lui Horea după 1924

1947

"Aproape tot trunchiul a fost îmbrăcat în ciment."

- ✓ Din nou, arborele este tratat ca un obiect, nu ca un organism viu. Plombarea cu ciment a avut ca scop atât stabilizarea mecanică cât și oprirea înaintării putregaiului intern. Efectul a fost unul opus: zona dintre ciment și lemnul putred s-a menținut permanent umedă și a favorizat astfel activitatea ciupercilor din trunchi.

Gorunul lui
Horea
înainte de 1975

1977

Construirea unui stâlp din beton "pentru susținerea crengii laterale".

- ✓ Construcția a fost probabil necesară pentru că ultima creangă rămasă nu se prezenta într-o stare foarte bună
- ✓ După cum se vede în poză, construcția avea dimensiuni impresionante (soclu de beton de aproximativ 1,5 x 1,5 m plus stâlpul de beton cu diametru la bază de minim 60cm) și cântărea probabil câteva tone.
- ✓ Fundația pentru o astfel de construcție trebuia să fie adâncă de minim 1m. Aproape sigur au fost tăiate unele rădăcini pentru groapa de fundație.
- ✓ Construcția a fost amplasată sub creangă, deci în dreptul singurei rădăcini care probabil mai era vie și alcătua împreună cu creanga și cu secțiunea de trunchi dintre ele o unitate funcțională independentă, specifică arborilor ajunși la această vârstă.

Gorunul lui Horea
în de 1987

**Din ultima creangă ruptă
a fost cioplită o cruce.
Este crucea arborelui.**

Concluzii

- ✓ Nimeni nu poate fi blamat pentru dispariția arborelui. Fiecare intervenție asupra sa a fost condusă de dorința sinceră de a-l salva.
- ✓ Totuși, fiecare intervenție a accelerat declinul arborelui pentru că ceea ce oamenii au considerat că arborele are nevoie nu era neapărat corect.
- ✓ Lipsa cunoștințelor elementare despre nevoile arborilor seculari a fost cauza primordială a declinului acestui stejar.
- ✓ Acest exemplu trebuie să fie o lecție acum pentru noi, cei care încercăm să protejăm arborii seculari: entuziasmul și bunele intenții nu ajută cu nimic, fără cunoștințe specifice. Din contra, efectul este de obicei opus.
- ✓ VETcert, programul european de educație în gestionarea arborilor veterani (seculari):
"abia atunci când înțelegem arborii veterani înțelegem de fapt cu adevărat arborii".

